

ELEIZEA

BATIKANO TA TXINA (II)

Eleizeak 29 irarkola eukazan eta 55 izparringi ateraten ebazan.

GIZARTE-LANA

Gizartearen onuraz Eleizeak egi-ten eban lanean, 216 goiso-etxe, 847 osagilletza, 272 umezurtz-etxe eta legentsutegi batzuk ziran.

«Aurora» Shanghai'ko Jesuiten Ikastetxe Nagusia, Asia guztian ondo ezaguna zan eta bere izar-ikustokia ta eguraldi aldaketak jakitekoa, ospetsuak mundu guztian.

Katolikuen ondoan, milloi bat eta erdi protestante egozan eta oneik 13 Ikastetxe eukezan.

Kristiñau Ortodoksoak 200.000 ziran.

* * *

ELEIZ-AGINTARIAK

1939'ko abenduan XII Pio Aita Santuak, Txina'ko eleiz-arauden iru gizaldiko eztabaidak ebatzi ebazan, «Propaganda Fide» eleizki-zunetan aurrerantzean euren jatorriko kultura arauak erabilteko baietza emoteko baimenduz.

1946'ko jorraillean XII Pio Aita Santuak berak Thomas Tien-Ken-Sin txinatar lenengo kardenal egin eban eta ille bi geroago Txina'ko Gotzaintza eratu eban, 20 Goi-Gotzain eta 79 Gotzain izendatuz eta 38 eleiz-arduradun ipiñiz. Antonio Riberi izan zan lenengo Nuntzioa.

* * *

JAKINTZA-LANA

Komunistak jaurlaritzat artu ebe-
nean, 1949'garren urtean, gitxi go-
raberat, iru milloi ta erdi katoliku
egozan Txina'n eta Jaungoikoaren
erriaren zati au zaintzeko 146
gotzain, euren artean 60 Txina'ta-
rrak, 13.600 abade, lekaide ta le-
kaime, erdiak Txina'tarrak, 874
abadegai nagusi ta 2.689 txiki.

Iru ikastetxe Nagusi eukazan
Eleizeak. Bigarren maillako Ika-
stetxeak 202 eta 1869 lenengo mai-
llakoak. 2.000 ziran Kristiñau ika-
bideko ikastegiak.

KOMUNISTAK

Orrean egoan kristiñauen ego-
rea Txina'n, Erriko Errepublikan
Txina'tarra sortu zanean.

1949'ko garagarrillaren lenen-
goan, Erromako Eleiz-Agintaritzak,
komunistakin lankide izatea ga-
lerazoz agindua atera eban.

Orduan katolikuak erriko Go-
bernuagaz lan egitea ez eben onartu
eta orregaitik jazarpen gogorra
sortu jaken. 1952'rako bost milla
mixiolari atzerritar kanpora bial-
du ebezan, euren etxeak kendu,
eurak agirian epaitu, atxilotu eta
espetxeratu ondoren.

1950'garren urtean, Buru-Jabe-
tza Irukoitza sortu eben Txina'n,
Aita Santuaren menpetik ango Elei-
zea aldentzeko. Pio XII'ak Txina'ko
Erri-Eleizearen sortze au sasoiz
gaiztetsi eban, enziklika baten bi-
dez.

Artu-emon oneik mingotsago bi-
urtu ziran, Pekin'eko Gobernuak
Riberi Nuntzia txarto ikusia zala
adierazo ebanean.

Alkarte Txina'tar Abertzaleak,
1957'ko dagonillaren 3'an amaitu
eban batzarrean, Laterriko Kato-
likutasuna onartu eban, baiña Ba-

tikano'ko Barri-Etxea dan Agencia
Fides'ek, 241 ordezkarien artean
azpikerizko asko zirala esan eban.
Batzarrak artu zituan agerbidera-
ko papalak Komunisten alderdiak
egiñak ziran.

Illebeten barru asi ziran Txina'ko
alderdi batzutan, euren aukerako
gotzainak sagaritzen.

II Batikano'ko Batzar Nagusira
10 Gotzain etorri ziran.

*

ERROMA'REN ERANTZUNA

1962'garren urteko epaillean 42
gotzain sagaratu ziran. Sagaratze
oneik baliokoak ziran, baimen ba-
rik egiñak ziralako bidebakoak
izan arren.

Pio XII'ak argi berba egin eban
eta sendo zaindu zituan eleizearen
eskubideak arlo onetan. Pekin'go
Agintari Nagusiak, Eleizeak eta ez
Txina'tar Agintaritzak apurtu eba-
zala artuemonak esan eban. Isil-
tasunezko egoerea sortu zan luza-
rorako.

XXIII Jon Aita Santuaren al-
dian zerbait bigundu zan egoera au,
baiña orain be, Erroma'ko baimen
barik Gotzain barriak izendatu
dira eta II Jon Paulo arduratsua
dago.

LETONA'k